

บทคัดย่อ

หลังจากปี 2525 ที่เปิดโอกาสให้สตรีสามารถดำรงตำแหน่งผู้นำการปกครองในระดับท้องถิ่นได้ ก็ปรากฏว่าผู้นำสตรีสามารถผ่านการเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งดังกล่าวในปริมาณที่เพิ่มขึ้นค่อนข้างรวดเร็ว แทนที่บุรุษซึ่งเคยมีคนที่เชื่อว่าต้องเป็นผู้ชายของสตรี การยอมรับได้ของชุมชนที่มีต่อการดำรงตำแหน่งของสตรีนั้น ทำให้เฝ้าศึกษาว่า สภาพชุมชนดังกล่าวนี้มีลักษณะและอุปสรรคอย่างไร ทั้งนี้เพื่อจะได้ส่งเสริมสถานภาพของสตรีต่อไปในอนาคตในขอบเขตกิจกรรมต่างๆ และถูกต้องมากยิ่งขึ้น

งานวิจัยนี้ ได้เข้าศึกษาการสื่อสารทางการเมือง เป็นกรอบความคิด โดยเก็บตัวอย่างจากสมาชิกสภาตำบลตามอำเภอต่างๆ ในพื้นที่ศึกษา ซึ่งใช้พื้นที่ศึกษาทุกแห่งมีกำหนดเป็นสตรี ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นทางการเมือง ก่อนปี พ.ศ. 2529 (ระหว่าง 2525 - 2528) จำนวนทั้งสิ้น 14 แห่ง พบว่า ชุมชนส่วนใหญ่ของไทยมีสตรีเป็นผู้นำสตรีไทยยังคงมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมอยู่ในระดับต่ำ แต่ก็มีปฏิกิริยาทางการเมือง และการยอมรับกระบวนการสื่อสารที่ค่อนข้างทันสมัย แต่ก็ยังมีทัศนคติต่อปัญหาสถานภาพทางเพศในเชิงแบ่งแยก การแบ่งแยกทางเพศ มีผลทำให้บทบาทของผู้นำสตรีไม่อาจเป็นที่ยอมรับของชุมชนได้ ถึงแม้ทั้งนี้เพราะสตรียังขาดลักษณะของความเป็นผู้นำที่ริเริ่ม และยังมีอคติหรือผลที่ให้เกิดการตัดสินใจ และความน่าเชื่อถือที่มีต่อชุมชน ทำให้ของการยอมรับสตรีให้เป็นผู้นำในชุมชน น่าจะสะท้อนแบบแผนของชุมชนที่มีลักษณะอันล้าสมัย แต่ในความจริงแล้วชุมชนดังกล่าวมีกระบวนการสื่อสารทางการเมืองในลักษณะของสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง กล่าวคือมีการผสมผสานรูปแบบต่าง ๆ หลายรูปแบบเข้าไว้ด้วยกัน ดังเช่น บุคคลบางคนที่ยอมรับการตัดสินใจวิจัยที่ผ่านเหตุผลดี แต่กลับมีความคิดในเชิงอำนาจนิยม แม้ว่าจะเป็นผู้ที่มีพื้นฐานทางการศึกษาที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยแล้วก็ตาม อย่างไรก็ตามพบว่าการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดความแตกต่างและความทันสมัยของชุมชนแต่ละแห่ง เมื่อเทียบกับพฤติกรรมทางการเมืองและสถานภาพทางเพศ